

Izvirna jezikovna različica te strani [\[de\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

nemščina

Swipe to change

Nacionalno pravo

Avstrija

Uvod – Na tej strani so informacije o avstrijskem pravnem sistemu in pregled avstrijskega prava.

Za izbrano jezikovno različico ni uradnega prevoda.

Tukaj je na voljo strojni prevod vsebine. Opozarjamo, da je prevod samo okvirjen. Lastnik te strani ne prevzema nikakršne odgovornosti glede kakovosti tega strojno prevedenega besedila.

-----slovenščina-----bolgarščinašpanščinačeščinadanščinaestonščinagrščinafrancoščinahrvščinaitalijanščinalatvijščinalitovščinamadžarščinamalteščinanizozemščinapoljščinaportugalščinaromunščinaslovaščinafinščinašvedščina

Pravni viri

Avstrijsko pravo je predvsem zapisano (*gesatztes*) pravo. Nasprotno pa ima običajno pravo le zelo omejeno vlogo. Sodbe najvišjih sodišč so dragocene smernice za uporabo prava in zelo pomembne, vendar sodna praksa formalno ni priznana kot pravni vir.

Avstrijska ustava določa, da so splošno priznana pravila mednarodnega prava del avstrijskega zveznega prava in da se **mednarodne pogodbe** vključijo v avstrijski pravni sistem (s posebno zakonodajo ali brez nje). Pravna moč določb mednarodne pogodbe v domačem pravnem sistemu je odvisna od njene vsebine.

Za odobritev mednarodnih pogodb, ki spreminjajo ali dopolnjujejo ustavo, v *Nationalratu* (spodnji dom avstrijskega parlamenta) so potrebne enake kvalificirane večine kot za zvezne ustavne zakone. Za mednarodne pogodbe, ki spreminjajo ali dopolnjujejo zakonodajo, so potrebni enaki kvorumi kot za zakone.

Mednarodne pogodbe načeloma sklepa zvezni predsednik na predlog zvezne vlade ali zveznega ministra, ki ga za to pooblasti zvezna vlada. Politične pogodbe in mednarodne pogodbe, ki spreminjajo ali dopolnjujejo zakonodajo, mora predhodno potrditi Nationalrat. Zvezni predsednik lahko pooblasti zvezno vlado ali pristojne člane zvezne vlade, da sklenejo nekatere vrste mednarodnih pogodb, ki niso politične in ne spreminjajo ali dopolnjujejo zakonodaje. V skladu z avstrijsko ustavo ima vseh **devet zveznih dežel** (*Bundesländer*) poleg zveznega ustavnega prava tudi svoje **deželno ustavno pravo**. Deželno ustavno pravo ne sme biti v nasprotju z zveznim ustavnim pravom in mu je torej **podrejeno**. Takšno razmerje prednosti pa načeloma ne obstaja med zveznimi in deželnimi zakoni. Od leta 1988 lahko dežele v zadevah, ki spadajo v njihovo pristojnost, sklepajo mednarodne pogodbe. Vendar ima v zunanjih zadevah še naprej vodilno vlogo zvezna vlada.

Vrste pravnih aktov – hierarhija predpisov

Za sprejetje zvezne ustavne zakonodaje je potrebna dvotretjinska večina glasov v Nationalratu, pri čemer mora biti navzoča vsaj polovica poslancev. Poleg tega mora biti tako oblikovana zakonodaja izrecno poimenovana kot „ustavni zakon“ ali „ustavna določba“.

Nasprotno pa se za veljavni sklep o zveznem zakonskem predpisu zahtevata navzočnost vsaj ene tretjine poslancev Nationalrata in absolutna večina oddanih glasov.

1. Temeljna načela ustave

Naslednja temeljna načela (*Grundprinzipien*) avstrijske ustave so najpomembnejše določbe pravnega sistema države:

- demokratsko načelo;
- načelo delitve oblasti;
- načelo pravne države;
- republikansko načelo;
- načelo zvezne države in
- liberalno načelo.

Vsa navedena temeljna načela skupaj oblikujejo tako imenovani **temeljni ustavni red** (*verfassungsrechtliche Grundordnung*).

Imajo velik ustavni pomen. Če se s **spremembo ustave** opusti eno od temeljnih načel ali bistveno spremeni razmerje med temi načeli, se to šteje za celovito spremembo ustave **in je treba izvesti referendum**.

2. Primarno in sekundarno pravo EU

Pristop Avstrije k Evropski uniji 1. januarja 1995 je pomenil celovito spremembo avstrijske ustave. Od pristopa Avstrije njen pravni sistem ne temelji več le na avstrijskem ustavnem pravu, ampak tudi na pravu EU (**ustavni dualizem**). Prevladujoče stališče je, da ima **pravo EU prednost pred domačim pravom** in tudi splošnim zveznim ustavnim pravom, nima pa prednosti pred temeljnimi načeli ustave.

3. „Splošno“ zvezno ustavno pravo

Ustavno pravo določa „pravila igre“ za politično dejavnost, tako da opredeljuje:

- zakonodajni postopek;
- položaj najvišjih organov v državi;
- razmerje med zvezno vlado in deželami v zvezi z zakonodajno in izvršilno dejavnostjo ter
- nadzor sodišč javnega prava nad ravnanjem države.

4. Zvezna zakonodaja

Temeljno načelo pravne države v ustavi določa, da je zakonodaja zavezujoča za javno upravo in sodstvo. Z ustavo so zakonodajne pristojnosti razdeljene med zvezno vlado in dežele.

5. Uredbe

Uredbe (*Verordnungen*) so **splošni pravni predpisi, ki jih izdajo upravni organi** in so zavezujoči za vse osebe, katerih razmerja se urejajo z zakonom. Za izdajanje izvedbenih uredb, ki podrobneje določajo izvajanje določb iz splošnejših pravnih predpisov, običajno zakonov, je v ustavi določeno splošno pooblastilo. Za uredbe, ki spreminjajo ali dopolnjujejo zakone, je potrebno izrecno ustavno pooblastilo.

6. Odločbe

Odločbe (*Bescheide*) so najpogosteje izvršilni upravnopravni akti, ki veljajo le za osebe, imenovane v njih.

Institucionalni okvir

Zakonodajni organi

V skladu z delitvijo oblasti med zvezno vlado in deželami na podlagi ustave so v zakonodajni postopek vključeni različni organi.

Nationalrat sprejema zvezno zakonodajo, običajno s sodelovanjem **Bundesrata** (zgornji dom avstrijskega parlamenta). Državljeni neposredno izvolijo 183 poslancev Nationalrata, medtem ko Bundesrat izvolijo deželni sveti (*Landtage*). Praviloma ima Bundesrat le pravico do vložitve veta na predlog zakona. Deželno zakonodajo sprejemajo deželni sveti.

Zakonodajni postopek

Predloge zakonov lahko Nationalratu predložijo:

poslanci samega Nationalrata (poslanski predlog zakona);

zvezna vlada (vladni predlog zakona) ali

Bundesrat.

Poleg tega je treba v obravnavo Nationalratu predložiti tudi državljansko pobudo, če jo podpiše 100 000 volilnih upravičencev ali ena šestina volilnih upravičencev v treh deželah.

V praksi večino **zakonodajnih pobud** vloži **zvezna vlada**. Predloge zakonov zvezne vlade mora soglasno potrditi zvezna vlada (v svetu ministrov). Predlog pripravi zvezni minister, preden pa ga potrdi vlada, so k predložitvi pripomb pozvani drugi organi, kot so zvezne dežele ali druge interesne skupine.

Po sprejetju predloga zakona v Nationalratu ga mora potrditi tudi Bundesrat. (Predlogov zveznih zakonov o finančah ni treba predložiti Bundesratu – zvezna suverenost Nationalrata.) Zvezni kancler nato predlog zakona predloži zveznemu predsedniku v **overitev**.

Nationalrat lahko razpiše **referendum** o predlogu zakona. Izvedbo referendumu lahko zahteva tudi večina njegovih poslancev. V takem primeru mora biti predlog zakona, ki ga je Nationalrat že potrdil, potrjen tudi na referendumu, preden se lahko overi. Referendum je treba razpisati tudi za vsako celovito spremembo ustave.

Zvezni predsednik s podpisom potrdi, da je bil zakon sprejet v skladu z ustavo. Tako **overjeni** zakon mora nato sopodpisati zvezni kancler.

Ko zvezni kancler sopodpiše zvezni zakon, se ta objavi v zveznem uradnem listu (*Bundesgesetzblatt*). Razen če ni s samim zakonom izrecno določen retroaktivni učinek zakona ali datum njegovega začetka veljavnosti (*vacatio legis*), zakon **začne veljati** ob koncu dneva objave in izdaje zveznega uradnega lista, v katerem je objavljen.

Zakon se lahko razveljavi bodisi izrecno (formalna derogacija) bodisi s sprejetjem novega zveznega zakona, katerega vsebina ni skladna s prejšnjim predpisom (materialna derogacija), ne da bi bilo v njem formalno navedeno, da prejšnji predpis ni več veljaven (*lex posterior derogat legi priori*). Posebni zakon ima prednost pred splošnim zakonom (*lex specialis derogat legi generali*). Poleg tega je lahko čas veljavnosti opredeljen tudi v samem zakonu.

Pravne zbirke podatkov

Rechtsinformationssystem des Bundes (pravni informacijski sistem Republike Avstrije), ki ga upravlja **zvezno ministrstvo za digitalizacijo in gospodarske zadeve**, zagotavlja spletni dostop do avstrijske zakonodaje.

Ali je dostop do zbirke podatkov brezplačen?

Dostop do **Rechtsinformationssystem des Bundes** je brezplačen.

Kratek opis vsebine

Vsebine, zajete v **pravnem informacijskem sistemu Republike Avstrije**, so:

zvezno pravo:

zvezno pravo (prečiščena različica);

verodostojna različica avstrijskega zveznega uradnega lista (*Bundesgesetzblatt*) od leta 2004;

avstrijski zvezni uradni list za obdobje 1945–2003;

državni in zvezni uradni listi (*Reichs-, Staats- und Bundesgesetzblatt*) za obdobje 1848–1940;

zbirke zakonov in predpisov za obdobje 1740–1848 (zunanje);

nemški uradni listi (*Reichsgesetzblatt*) za obdobje 1919–1945 (zunanji);

osnutki zakonov (*Begutachtungsentwürfe*);

vladni predlogi zakonov (*Regierungsvorlagen*);

deželno pravo:

deželno pravo (prečiščena različica);

verodostojni in neverodostojni deželni uradni listi (*Landesgesetzblätter*) (različna obdobja);

občinsko pravo: izbrani pravni predpisi občin v naslednjih zveznih deželah:

Koroška (vse občine);

Spodnja Avstrija;

Gornja Avstrija;

Salzburg;

Štajerska;

Dunaj;

sodbe:

ustavno sodišče (*Verfassungsgerichtshof*);

upravno sodišče (*Verwaltungsgerichtshof*);

seznam zakonodajnih aktov (*Normenliste*) vrhovnega upravnega sodišča;

sodbe vrhovnega sodišča (*Oberster Gerichtshof*), višjih deželnih sodišč (*Oberlandsgerichte*), deželnih sodišč (*Landesgerichte*), okrožnih sodišč (*Bezirksgerichte*) in vrhovnega senata za patente in znamke (*Oberster Patent- und Markensenat*) ter mednarodne sodbe;

zvezno upravno sodišče (*Bundesverwaltungsgericht*);

deželna upravna sodišča (*Landesverwaltungsgerichte*);

zvezno finančno sodišče (*Bundesfinanzgericht*) (zunanje);

organ za varstvo podatkov (pred letom 2014: komisija za varstvo podatkov);

disciplinske komisije, vrhovna disciplinska komisija, komisija za pritožbe (*Disziplinarcommissionen, Disziplinaroberkommission, Berufungskommission*); nadzorni organ za zastopanje delavcev (*Personalvertretungsaufsichtsbehörde*) (pred letom 2014: nadzorna komisija za zastopanje delavcev (*Personalvertretungs-Aufsichtskommission*));

komisije za enako obravnavanje (*Gleichbehandlungskommissionen*) od leta 2014;

komisije za enako obravnavanje (*Gleichbehandlungskommissionen*) od leta 2008 (zunanje);

finančna dokumentacija, neodvisni finančni senat (*Unabhängiger Finanzsenat*) (zunanji);

neodvisni upravni senati (*Unabhängige Verwaltungssenate*) – izbrane odločbe od leta 1991 do leta 2013;

azilno sodišče (*Asylgerichtshof*) – od julija 2008 do leta 2013;

neodvisni zvezni azilni senat (*Unabhängiger Bundesasylsenat*) – izbrane odločbe od leta 1998 do konca junija 2008;

senat za okolje (*Umweltsenat*) – izbrane odločbe od leta 1994 do leta 2013;

zvezni senat za komunikacije (*Bundeskommunikationssenat*) – izbrane odločbe od leta 2001 do leta 2013;

organi za revizijo javnih naročil (*Vergabekontrollbehörden*) – izbrane odločbe do leta 2013;

odločbe vrhovnega sodišča in kasacijskega sodišča v civilnih in kazenskih zadevah (1885–1897) (zunanje);

zbirka odločb avstrijskega državnega sodišča (*Reichsgericht*) za obdobje 1869–1918 (zunanja);

zbirka odločb avstrijskega ustavnega sodišča (*Verfassungsgerichtshof*) za obdobje 1919–1979 (zunanja);

zbirka odločb avstrijskega ustavnega sodišča (*Verfassungsgerichtshof*) za obdobje 1876-1934 (zunanja);

druge razglasitve:

pravilniki o izpiti za obrtne mojstre in strokovno usposobljenost v skladu z obrtnim zakonom (*Gewerbeordnung*);

uradni predpisi sistema socialnega zavarovanja – verodostojni od leta 2002;

strukturni zdravstveni načrti (ÖSG, RSG);

uradna veterinarska poročila (AVN) od 15. septembra 2004;

odloki (*Erlässe*):

odloki zveznih ministrstev;

direktive in odloki zveznega ministrstva za finance (zunanji);

odloki zveznega ministrstva za delo, socialne zadeve, zdravje in varstvo potrošnikov (*Bundesministerium für Arbeit, Soziales, Gesundheit und Konsumentenschutz*) na področju socialnega zavarovanja (zunanji);

avstrijski zakoni:

nekateri avstrijski zakoni so na voljo tudi v angleščini.

Dodatne informacije

Več informacij je na voljo na spletišču [Rechtsinformationssystem des Bundes](#).

Zadnja posodobitev: 13/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.